

ER-RAHMÂN ve ER-RAHÎM

Er-Rahmân ve Er-Rahim, Allahü Zülcelâl'in esma-i ilâhîsinden iki ism-i şerifidir. Kur'an-ı Kerîm'de 113 surenin başında zikredildiği gibi pek çok ayette bu isimler yer alır.

Er-Rahmân: Dünyadaki canlı cansız bütün varlıklara tecelli eder ki, çok merhametli, bütün ihtiyaç sahiplerinin ihtiyacına cevap verici, engin merhamet sahibi Yüce Allah dünyadaki tüm mahlûkata bu ism-i şerifinden dolayı kâfir, fâsık, âsî, münâfık, nankör ayırımı yapmadan hepsine rızık ve her nevî ihtiyaçlarını veriyor. Çünkü dünyaya bu ism-i şerifi ile tecelli ediyor. Bütün âsîler, nankörler bu ism-i şerifin tecellisinden istifade ediyorlar. Merhametinin enginliğinden rızıkını yiyip Yaratan'ına isyan eden, adeta harp ilen edercesine başkaldırıp uzun zaman saygısızlık eden bunca âsînin rızıklarını kesmediği gibi, hemen cezalandırmayıp onlara mühlet tanıyor. Sabırla olup bitenleri müşahede ediyor. Hidayetleri için sebepler sergiliyor. O âsî kullarını bu sebeplerle tanıştırıyor. Böylece o âsî insanlardan hidayete erip Salihlerden olanlar da oluyor. Bu duruma az veya çok her insanın duçar olduğu da bir gerçektir. Eğer kul birazcık düşünse, her konuda olduğu gibi bu konuda da Rabbinin bu isminin tecellisine ne kadar da muhtaç olduğunu görecektir.

Yüce Mevlâ'nın bu isminin tecellisi olmasa idi, kâfir, fâsık, âsîler bir yana müminlerden dahi helâk olmayan, maddi-manevî mahvı perişan olmayan bir tek fert kalmazdı. Müminin de Rabbine karşı isyan edip yer yer kanun, kural dinlemediği zamanlar olabiliyor. Bunca nimetler karşısında üzerine düşen şükrü edâ etmiyor. Velhasıl, eksik, kusur, nisyan içerisinde gereken kulluk vazifesinden bîhaber yaşayabiliyor.

Ama Yüce Mevlâ engin merhametinden dolayı, eksik ve kusurlu hallerine rağmen kulunun rızıkını kesmiyor, onu terk etmiyor, hemen cezalandırmıyor. Üstelik tevbe edenin günahını, kusurunu affedeceğini müjdeliyor.

Allah, insana akıl gibi bir nimet lutfetmiş ki, insan aklını kullansa ve vicdanının sesini dinlese kısmen hayrı-şerri, faydalıyı-zararlıyı ayırt eder. Fakat Yüce Allah, kemâl-i merhametinden insanlığa bir de kitap -Kur'an-ı azimüşşan'ı- göndermiş ki bir nur, bir şifa olarak; hiçbir gizli şey bırakmadan hakkı, batılı insan bildiren bir rahmet memba'ı lutfetmiş. Kemale giden yolları, insan-ı kâmil olma, Hakk'ın rızasına erme dolayısıyla rıdvânı ile şerefyâb olma hususlarını beyanla engin rahmetini gözler önüne sermiş.

Madde mânâ adına nereye bakılsa, Mevlâ'nın Rahmaniyetinin her şeyi kuşatmış olduğu görülür. "Bismillahirrahmanirrahim" diyerek mübarek ism-i şeriflerini surelere, adeta bir anahtar gibi, giriş ve açılış niteliğinde beyan edip sonsuz, hudutsuz engin rahmet, mağfiret, merhamet sahibi olduğunu bu ism-i şerifi ile ilan ediyor.

İnsan madde ve mânâ yani beden ve ruh denilen iki varlıktan meydana geldiği için diğer ism-i şerifleri gibi bu ism-i şerifi de hem maddî hem de manevî yönüne tecelli eder. Başta da değinildiği gibi maddî yönüne yani bedeninin dünyadaki bütün ihtiyaçlarının peşinen, karşılıksız olarak, hatta isyan eden, inkâr edenlere dahi verilmesi Rabbin Rahmaniyetindedir.

Fakat maneviyata gelince bu rahmetinden istifade edebilmesi için kulun cüz-'i iradesini yerinde kullanması icab ediyor ki, Mevlâ küllî iradesi ile tecelli etsin de bu rahmetinden kula lütuflar yağdırsın.

Evet, pek çok ihtiyacımızı peşinen karşılayan Mevlâ, bu peşinen verdiği nimetlerin bekâsını ve ebedî rahmet deryalarına vasıl olabilmeyi sebeplere bağlamıştır. İşte Kur'an-ı Kerîm, rahmet membaı olmakla beraber, Resul-ü Zışan da rahmet-i ilahi tarafından kullara rahmet hazinelerini gösteren rehberdir ki, Rabb'ül âlemin'in rahmet içinde rahmetidir.

Mevlâ'nın iman nasib etmesi bir rahmet, kulun bu nimetin kıymetini bilip Rabbine teslim olması, rahmet membaı olan Kuran'dan bol bol rahmet yudumlaması ve o rahmetle beslenip, o rahmetle arınıp durulmaya say etmesi ile Yüce Mevlâ rahmet içinde rahmeti, lütuf içinde ayrı bir lütfu ihsan edeceğini haber veriyor. Dahası günahına tevbe edenin günahını affetmesi bir rahmet, işlenen bir kötülüğe bir günah, işlenen bir iyiliğe ise en az on veya daha çok sevap vermesi de yine rahmetinin bir tezahürüdür. Bir tohumu, bir çekirdeğe nasıl binlerle mukabele ediyor ise, kulun ihlâsla işlenmiş cüz'i bir amelinde de öylece mukabele edeceğinin müjdesini veriyor. Sabrı gerektiren durumlarda, sabredenlere mükâfatlarının hesapsız verileceğini bildirirken, cömertlerin de cennetin

kapısını açacağını bildiriyor. Namaz, oruç, zikir, infak, ilim tahsili ve mümkün mertebe insanları hayra teşvik, kötülüklerden uzaklaştırmak, dine, Kuran'a dolayısıyla insanlara maddî, manevî hizmet ve Rabbin memnuniyetini bildiren daha pek çok salih amelleri işleyen kullarını dünyada engin merhameti, ukbâda Rahîmiyetinin tecellisi ile ödüllendireceğini haber veriyor.

Evet, dünyada rahmeti her şeyi kuşatmasına mukabil ahirette Rahimiyeti ancak müminlere isabet edeceği de bir gerçektir. Dünyadaki Rahmaniyeti ile mümin, kâfir, zâlim ayırmayıp tümü bu mübarek ism-i şerifinden yararlandırıırken ukbâda Rahimiyeti ile yalnız mümin kullarına tecelli edeceğini bildiren Yüce Allah, ahiretin ayırım yeri olduğunu, imanlı-imansız, itaatli-itaatsiz, saygılı-saygısız vs. herkesin durumuna, derecesine göre ayrılacağını bildiriyor. Dünyada Rabbin rahmetini irfan gözü ile görüp şükrünü edaya say eden salihlerin ukbâda Rahimiyetinin lütufları ile müşerref olacaklarını, aksini yaşayanların ise Rahimiyetten hisseyâb olamayacaklarını Mevlâ bildiriyor.